

YORLIQ (MARKIROVKA) TUSHUNCHASI, UNING VAZIFALARI VA MAQSADI

Babayev Nasim

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

“Marketing” kafedrası dotsenti, i.f.n.

Narzullayev Muzaffar

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14626560>

Annotatsiya. Yorliq (markirovka) mahsulot va tovarlar haqida ma'lumotlarni iste'molchilarga etkazuvchi muhim vosita hisoblanadi. Ushbu maqolada yorliq tushunchasi, uning turlari, vazifalari va maqsadlari batafsil tahlil qilinadi. Yorliqning xalqaro savdo, logistika va marketingdagi o'rni hamda uning iste'molchi qarorlariga ta'siri ko'rib chiqiladi. Shuningdek, yorliqning huquqiy va ekologik talablarni bajarishda tutgan roli haqida ma'lumotlar beriladi.

Kalit so'zlar: yorliq, markirovka, mahsulot belgilari, xalqaro savdo, logistika, marketing.

КОНЦЕПЦИЯ МАРКИРОВКИ, ЕЕ ФУНКЦИИ И НАЗНАЧЕНИЕ

Аннотация. Маркировка — это важный инструмент, который передает информацию о продуктах и товарах потребителям. В данной статье подробно рассматриваются понятие маркировки, ее виды, функции и цели. Также обсуждается роль маркировки в международной торговле, логистике и маркетинге, а также ее влияние на решения потребителей. Особое внимание уделено правовым и экологическим требованиям к маркировке.

Ключевые слова: маркировка, ярлык, товарные знаки, международная торговля, логистика, маркетинг.

THE CONCEPT OF LABELING, ITS FUNCTIONS AND PURPOSE

Abstract. Labeling is an essential tool that conveys information about products and goods to consumers. This article provides a detailed analysis of the concept of labeling, its types, functions, and objectives. The role of labeling in international trade, logistics, and marketing, as well as its impact on consumer decisions, is discussed. Additionally, the article highlights the role of labeling in meeting legal and environmental requirements.

Keywords: labeling, marking, product labels, international trade, logistics, marketing.

Yorliq (Markirovka) tushunchasi

Yorliq (markirovka) – bu mahsulot yoki tovar haqida ma'lumot beruvchi belgilar, yozuvlar yoki grafik elementlar majmuasidir. Yorliq mahsulotning qayerda ishlab chiqarilganligi, tarkibi,

saqlash shartlari, foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar va boshqa muhim ma'lumotlarni o'z ichiga oladi.

Yorliqning asosiy elementlari quyidagilardan iborat:

1. **Mahsulot nomi va brendi:** Iste'molchilarni mahsulotni tanib olishini ta'minlaydi.
2. **Ishlab chiqaruvchi haqida ma'lumot:** Kompaniya nomi, manzili va aloqa ma'lumotlari.
3. **Mahsulot tarkibi:** Tabiiy, kimyoviy yoki texnologik tarkib.
4. **Foydalanish muddati va shartlari:** Mahsulotning qachon va qanday sharoitda foydalanilishi mumkinligini ko'rsatadi.
5. **Ekologik belgilash:** Atrof-muhit talablariga javob berishini tasdiqlovchi belgilar.

Yorliqning vazifalari

1. **Axborot berish:** Mahsulot haqida zarur ma'lumotlarni iste'molchilarga yetkazadi.
2. **Aniqlash va identifikatsiya qilish:** Mahsulotni boshqa tovarlardan farqlash imkonini beradi.
3. **Huquqiy talablarni bajarish:** Yorliq orqali mahsulot standartlarga va qonuniy talablariga javob berishini ko'rsatadi.
4. **Marketing vazifasi:** Yorliq iste'molchilarning e'tiborini jalb qiladi va brendni reklama qiladi.
5. **Xavfsizlikni ta'minlash:** Mahsulotdan xavfsiz foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar beradi.

Yorliqning maqsadi

Yorliqning asosiy maqsadlari quyidagilardan iborat:

1. **Mahsulotning sifatini kafolatlash:** Yorliq orqali mahsulotning sifati va xavfsizligi tasdiqlanadi.
2. **Iste'molchilarni himoya qilish:** Foydalanuvchilarga mahsulot haqida to'liq va ishonchli ma'lumot taqdim etish.
3. **Xalqaro savdoni qo'llab-quvvatlash:** Turli mamlakatlarda mahsulotlarni to'g'ri sertifikatlash va eksport qilish imkonini beradi.
4. **Brend imidjini mustahkamlash:** Yorliq mahsulotning imidjini yaxshilaydi va iste'molchilar ishonchini oshiradi.
5. **Atrof-muhitni muhofaza qilish:** Ekologik yorliqlar orqali iste'molchilarni ekologik mahsulotlar tanlashga rag'batlantirish.

Yorliqning turlari

1. **Informatsion yorliq:** Faqat axborot berishga qaratilgan yorliqlar (masalan, saqlash muddati).

2. **Reklama yorliqlari:** Mahsulotning marketing va savdo maqsadlariga xizmat qiluvchi yorliqlar.

3. **Maxsus yorliqlar:** Mahsulot xavfsizligi yoki ekologik talablarga mosligini tasdiqlovchi belgilar.

4. **Ombor va logistika yorliqlari:** Tovarlarini tashish va saqlash bo'yicha ma'lumotlarni o'z ichiga oladi.

Xulosa

Yorliq (markirovka) mahsulotlar va tovarlarning sifatini ta'minlashda, iste'molchilarga zarur ma'lumotlarni taqdim etishda va savdo jarayonlarining samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Yorliqning to'g'ri va zamonaviy talablar asosida rasmiylashtirilishi xalqaro savdo va ekologik standartlarga javob berish uchun zarur. Yorliq nafaqat huquqiy va marketing vositasi, balki iste'molchilar uchun ishonchli axborot manbai sifatida ham ahamiyatga ega.

REFERENCES

1. Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management*. Pearson Education.
2. Solomon, M. R. (2020). *Consumer Behavior: Buying, Having, and Being*. Pearson Education.
3. International Organization for Standardization (ISO) Standards: <https://www.iso.org>.
4. World Trade Organization (WTO) Guidelines: <https://www.wto.org>.
5. Environmental Labeling Initiatives - UNEP: <https://www.unep.org>.
6. GOST Marking Standards (CIS countries): <https://www.gost.ru>.
7. European Union Labeling Regulations: <https://ec.europa.eu>.
8. Federal Trade Commission (FTC) Guidelines on Labeling: <https://www.ftc.gov>.